

UCHWAŁA NR 160/2026
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 27 października 2026 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Partia Razem
o źródłach pozyskania środków finansowych w 2025 r.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2023 r. poz. 1215),

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Partia Razem o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2025 r. **z powodu naruszenia** art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Partia Razem (EwP 353) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2025 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Sprawozdanie zostało sporządzone według wzoru określonego w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 27 września 2023 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 2076).

Do sprawozdania dołączono sprawozdanie biegłego rewidenta w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy partii politycznej, wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Partii stwierdziła, co następuje.

Partia w sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych oraz w załączonych do niego dokumentach wykazała, że w okresie sprawozdawczym posiadała następujące rachunki bankowe:

- 41 1240 1037 1111 0010 6408 8296 – rachunek bieżący dla gromadzenia składek i darowizn;
- 27 1240 1037 1111 0010 6415 8582 – dla gromadzenia środków Funduszu Wyborczego;
- 82 1240 1037 1111 0010 6732 2120 – dla gromadzenia środków z subwencji;
- 97 1240 1037 1111 0010 6785 0694 – dla gromadzenia środków Funduszu Eksperckiego;
- 29 1240 1037 1111 0010 8135 8101 – jako rachunek techniczny VAT.

Wszystkie te rachunki prowadzone były w Banku Pekao S.A.

W sprawozdaniu o źródłach pozyskania środków finansowych, w tym o kredytach bankowych i warunkach ich uzyskania oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w poprzednim roku kalendarzowym Partia Razem wykazała, że w okresie sprawozdawczym uzyskała przychody w łącznej wysokości 1 667 895,74 zł, wszystkie pozyskane bezpośrednio na rachunki bankowe Partii. Partia wykazała, że składały się na nie:

- środki pochodzące od osób fizycznych w łącznej wysokości 1 656 157,30 zł, w tym:
 - składki członkowskie w kwocie przekraczającej w jednym roku wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę: 20 750,00 zł,
 - składki członkowskie w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę: 936 051,02 zł,
 - darowizny (pieniężne): 699 356,28 zł;
- środki pochodzące z działalności własnej, o której mowa w art. 27 ustawy o partiach politycznych: 11 738,44 zł.

Partia wykazała, że w 2025 r. nie pozyskała środków finansowych z innych źródeł, jak i nie pozyskała wartości niepieniężnych. W pozostałych pozycjach sprawozdania wykazano „0,00”.

Partia złożyła sprawozdanie bez wykazu do jego pozycji 14 oraz nie dołączyła historii wszystkich rachunków bankowych Partii. Dokumenty te stanowią integralną część sprawozdania lub są wymagane w rozporządzeniu Ministra Finansów.

Państwowa Komisja Wyborcza zwróciła się zatem do Partii Razem o uzupełnienie brakujących dokumentów oraz skierowała do niej szereg pytań dotyczących między innymi: serwisów PayU, AUTOPAY SPÓŁKA AKCYJNA oraz Revolut Bank, wpłat dokonanych na jej rachunki bankowe, prowadzonych mediów społecznościowych oraz przychodów z działalności własnej, o której mowa w art. 27 ustawy o partiach politycznych. W odpowiedzi Partia udzieliła stosownych wyjaśnień i uzupełniła brakujące dokumenty.

W wyniku analizy sprawozdania finansowego Partii, dołączonych do niego dokumentów oraz odpowiedzi udzielonych przez Partię, Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła, że w pozycji 21 sprawozdania (Działalność własna, o której mowa w art. 27 ustawy o partiach politycznych) oraz w wykazie do niej wykazana została błędna kwota 11 738,44 zł. Nie została w niej bowiem ujęta kwota 628,59 zł. Oznacza to, że w tej pozycji sprawozdania wykazana powinna zostać kwota 12 367,03 zł, a kwota 628,59 zł powinna zostać ujęta także w pozycjach 13 i 14 sprawozdania, które tym samym zostały błędnie wypełnione w sprawozdaniu Partii.

Prowadząc badanie Państwowa Komisja Wyborcza dokonała także weryfikacji wykazu wpłat nieprawidłowych przedstawionego przez Partię. W związku z wątpliwościami co do niego, zwróciła się do Partii z pytaniami dotyczącymi zwrotów wpłat nieprawidłowych. W odpowiedzi Partia wyjaśniła, że części zwrotów środków wpłaconych na jej rzecz z naruszeniem przepisów ustawy o partiach politycznych dokonała już po upływie terminu określonego w art. 39a ust. 2 tej ustawy, tj. po terminie 30 dni od daty wpływu tych środków na rachunek bankowy Partii. Partia wskazała, że łączna kwota zwrotów dokonanych po terminie wynosiła 2065,00 zł.

W wyniku analizy dokumentów dołączonych do sprawozdania oraz odpowiedzi udzielonych przez Partię, Państwowa Komisja Wyborcza ustaliła jednak, że Partia po upływie, wskazanego wyżej ustawowego – 30-dniowego – terminu zwróciła darczyńcom 24 wpłaty w łącznej kwocie 1955,00 zł (a nie, jak wykazała Partia – w kwocie 2065,00 zł), pochodzące od osób niespełniających kryteriów określonych w art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Oznacza to, że Partia przyjęła

od nieuprawnionych podmiotów środki finansowe w łącznej kwocie 1955,00 zł, których nie wykazała w odpowiednich pozycjach sprawozdania.

Pozostałe wpłaty na rzecz Partii dokonane zostały zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, mieściły się w dopuszczalnym limicie określonym w art. 25 ust. 4 tej ustawy, a ich forma odpowiadała wymogom przewidzianym w art. 25 ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Powyższe oznacza, jak już zaznaczono, że Partia Razem środki w kwocie 1955,00 zł przyjęła w okresie sprawozdawczym i również je powinna zaliczyć do swoich przychodów w 2025 r. Łączna kwota przychodów Partii w okresie sprawozdawczym wyniosła zatem 1 670 479,33 zł (1 667 895,74 zł + 1955,00 zł + 628,59 zł) i w takiej kwocie wykazana powinna zostać w pozycji 13 sprawozdania, jak i w jego pozycji 14 (Środki finansowe pozyskane bezpośrednio na rachunki bankowe partii politycznej). W pozycji 15 sprawozdania, jako środki pochodzące od osób fizycznych, wykazana powinna zostać natomiast kwota 1 658 112,30 zł (1 656 157,30 zł + 1955,00 zł). Mając na uwadze, że Partia nie wyjaśniła, czy środki finansowe przyjęte przez nią od podmiotów niespełniających kryteriów określonych w art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych (1955,00 zł) stanowiły składki czy darowizny, nie sposób jest wskazać, jakie dokładnie kwoty wykazane powinny zostać w pozycjach 16-18 sprawozdania Partii. Niewątpliwie jednak część z tych pozycji wypełniona została niezgodnie ze stanem faktycznym.

Powyższe oznacza, że Partia nie dołączyła do złożonego sprawozdania finansowego za 2025 r. wszystkich wymaganych dokumentów, a samo sprawozdanie sporządzone zostało niezgodnie ze stanem faktycznym. Partia naruszyła zatem ustawowy obowiązek sprawozdawczy, określony w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, w związku z przepisami rozporządzenia Ministra Finansów w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych. Zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 ustawy stwierdzone uchybienia nie stanowią przesłanek do odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza jednak, że obowiązek prawny wykazania, poprzez przedstawienie rzetelnej dokumentacji finansowej, w tym odpowiednich dowodów i wyjaśnień potwierdzających, że wszystkie środki finansowe pozyskane zostały przez partię w sposób zgodny z obowiązującym prawem, spoczywa

na partii politycznej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 8 marca 2005 r., III SW 3/05). Odpowiednio prowadzona i ujawniona dokumentacja, głównie finansowo-księgowa, oraz sporządzone na jej podstawie sprawozdanie finansowe są jednymi z najistotniejszych przejawów jawności finansowania partii politycznych, będącej elementem prawidłowego funkcjonowania ustroju demokratycznego (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 sierpnia 2006 r., III SW 11/06), znajdującej swoje umocowanie w art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Co ważne, jawność ta nie powinna ograniczać się wyłącznie do przedkładania sprawozdań finansowych partii politycznych do badania właściwym do tego organom, ale powinna umożliwiać zapoznanie się z gospodarką finansową prowadzoną przez partie każdemu zainteresowanemu (np. wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 27 czerwca 2013 r., I OSK 513/13; oraz z 18 grudnia 2014 r., I OSK 687/14; a także wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 20 grudnia 2016 r., II SAB/Wa 590/16). Z konstytucyjnej zasady jawności finansowania partii politycznych, która znajduje swoje częściowe powtórzenie w art. 23a ustawy o partiach politycznych, wynika zatem zakaz utajniania finansów partyjnych oraz odpowiadający mu nakaz ujawniania informacji finansowych o działalności partii (zob. Mirosław Granat (red.), Ustawa o partiach politycznych. Komentarz, Warszawa 2020). Obowiązek złożenia sprawozdania finansowego zgodnego z przepisami prawa stanowi zatem fundament działalności każdej partii politycznej wpisanej do ewidencji partii politycznych. Wszystkie partie polityczne, podlegające przecież tym samym regulacjom prawnym, muszą być traktowane w taki sam sposób, mają takie same prawa, ale także takie same obowiązki. Obowiązki te partia zobowiązana jest wypełniać. Potwierdził to także Sąd Najwyższy stwierdzając, że partia stawia sobie za cel udział w życiu publicznym poprzez wywieranie metodami demokratycznymi wpływu na kształtowanie polityki państwa lub sprawowanie władzy publicznej (art. 1 ust. 1 ustawy o partiach politycznych), co oznacza, że jej utworzenie jest doniosłym aktem publicznoprawnym, z którym wiąże się nie tylko chęć uczestniczenia partii w życiu publicznym, ale także obowiązek posiadania minimum wiedzy o obowiązujących w nim regulacjach prawnych i rygorystycznego ich przestrzegania (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 2 września 2005 r., III SW 9/05). W odniesieniu do regulacji dotyczących finansowania partii politycznych, aksjologicznie potrzebna jest restrykcyjna wykładnia prawa (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 18 maja

2005 r., III SW 6/05). W punkcie wyjścia jest reglamentacyjne ustalenie określonych uprawnień, form działalności czy finansowania partii, a nie jej liberalna swoboda jako uczestnika obrotu cywilnoprawnego (postanowienie Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 38/04).

Jednocześnie Państwowa Komisja Wyborcza zaznacza ponownie, że przyjęcie przez Partię Razem środków finansowych pochodzących od osób niemających stałego miejsca zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, od osób, co do których nie można ustalić, czy są obywatelami polskimi mającymi stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, a także od podmiotów innych niż osoby fizyczne, stanowi naruszenie art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. W przypadku Partii Razem naruszenie to stanowi przesłankę do odrzucenia jej sprawozdania finansowego za 2025 r. na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 4 w związku z art. 38a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o partiach politycznych, ponieważ łączna wartość środków przyjętych przez Partię z naruszeniem art. 25 ust. 1 tej ustawy (1955,00 zł) przekroczyła 0,1% ogólnej kwoty przychodów Partii (0,1% ogólnej kwoty przychodów Partii w 2025 r. wynosiło 1670,48 zł). Przepis ten odrzucenie sprawozdania uzależnia wyłącznie od stosunku środków pozyskanych przez partię niezgodnie z prawem do ogólnej kwoty przychodów partii politycznej. Po przekroczeniu progu 0,1% ma on charakter kategoriyczny i nie pozostawia Państwowej Komisji Wyborczej swobody decyzji w tej kwestii, np. uwzględniania tego, czy naruszenie prawa nastąpiło w sposób umyślny, czy też z powodu nieznamośności przepisów. Także, jak stwierdził Sąd Najwyższy, skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od osób fizycznych, ich przyjęcie od podmiotu innego niż osoba fizyczna narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i art. 38a ust. 2 pkt 4 w związku z art. 38a ust. 1 pkt 2 lit. a ustawy o partiach politycznych, stanowi jednoznaczną podstawę do odrzucenia sprawozdania partii (postanowienia Sądu Najwyższego z 17 września 2004 r., III SW 39/04 i III SW 44/04).

Stosownie do art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, korzyści majątkowe przekazane partii z naruszeniem przepisów tej ustawy podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść majątkowa została przyjęta, zużyta lub utracona, przepadkowi podlega jej równowartość (art. 39a ust. 3 ustawy o partiach politycznych). Partia polityczna przyjęła nieuprawnione środki finansowe

w łącznej kwocie 1955,00 zł, co oznacza, że zobowiązana jest do przekazania na rzecz Skarbu Państwa ich równowartość.

Za Sądem Najwyższym, który odwołał się do orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego (wyrok z 13 lipca 2004 r., P 20/03), wskazać należy, że użycie w tym przypadku trybu oznajmującego „podlegają przepadkowi” oznacza działanie sankcji z mocy samego prawa. Innymi słowy przepadek następuje *ex lege*. Z kolei tego rodzaju sankcja, występująca z mocy samego prawa, działa na ogół *ex tunc*, to jest w chwili ziszczenia się niezgodnego z prawem stanu faktycznego. W sytuacjach, gdy ustawodawca przewiduje wystąpienie określonych skutków prawnych z mocy samego prawa, rola sądu orzekającego sprowadza się do stwierdzenia, że ziszczyły się wymagane przez ustawę przesłanki zaistnienia skutku. Orzeczenie sądu ma charakter deklaracyjny. Sankcja przepadku ma charakter obligatoryjny i jej orzeczenie nie jest uzależnione od jakichkolwiek innych okoliczności, poza odrzuceniem przez organ wyborczy sprawozdania finansowego. Trybunał Konstytucyjny zwrócił przy tym uwagę, że od czasów starożytnych w europejskich porządkach prawnych obecna jest myśl, iż korzyści majątkowe uzyskane sprzecznie z prawem (*lucrum dishonestum vel illicitum*) nie korzystają z ochrony (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 6 lipca 2023 r., II NSNc 187/23).

Na podstawie art. 39a ust. 4 ustawy o partiach politycznych, Partii przysługuje prawo dobrowolnego wpłacenia, w terminie 60 dni od dnia doręczenia jej postanowienia Państwowej Komisji Wyborczej, na rachunek bankowy urzędu skarbowego właściwego dla siedziby partii, równowartości środków przyjętych z naruszeniem przepisów tej ustawy. Potwierdzenie wpłacenia równowartości tych środków (1955,00 zł) Partia zobowiązana jest przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej wpłaty tych środków, wszczęte zostanie postępowanie określone w art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

W okresie sprawozdawczym Partia Razem posiadała Fundusz Wyborczy, którego środki gromadzone były na rachunku bankowym nr 27 1240 1037 1111 0010 6415 8582, prowadzonym w Banku Pekao S.A.

Stan środków finansowych Funduszu Wyborczego w dniu 1 stycznia 2025 r. wynosił 3026,28 zł.

W okresie sprawozdawczym na rachunek tego Funduszu zostały dokonane wpłaty środków finansowych w łącznej wysokości 224 799,28 zł, na które składały się

środki pochodzące z darowizn od osób fizycznych spełniających kryteria określone w art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych: 31 538,95 zł, środki finansowe z wpłat własnych Partii (z wyłączeniem środków pochodzących z subwencji): 193 098,40 zł oraz pozostałe środki: 161,93 zł, tj. pochodzące z nadwyżki pozyskanej ze środków na cele kampanii wyborczej nad poniesionymi wydatkami uzyskanej przez Komitet Wyborczy Razem uczestniczący w wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej przeprowadzonych w 2025 r.

Wydatki lub koszty poniesione w 2025 r. z Funduszu Wyborczego Partii wyniosły 226 381,25 zł. Wydatki związane z udziałem Partii w wyborach wyniosły łącznie 226 303,65 zł, w tym na udział w:

- wyborach uzupełniających do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej: 56 303,65 zł;
 - w wyborach Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej: 170 000,00 zł;
- oraz na pokrycie kosztów opłat i prowizji bankowych: 77,60 zł.

Saldo rachunku Funduszu Wyborczego Partii na dzień 31 grudnia 2025 r. wynosiło 1444,31 zł.

Partia w okresie sprawozdawczym spełniła obowiązek prowadzenia na jej stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej rejestru wpłat od osób fizycznych w kwocie przekraczającej w jednym roku 10 000 zł, z wyłączeniem składek członkowskich, o którym jest mowa w art. 25 ust. 6-13 ustawy o partiach politycznych, oraz rejestru umów, będącego zbiorczym zestawieniem informacji o umowach zawartych przez partię polityczną, o którym jest mowa w art. 27a tej ustawy.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii, dokumentów do niego załączonych, wyjaśnień Partii oraz sprawozdania biegłego rewidenta, postanowiła jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Partia Razem przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący
Państwowej Komisji Wyborczej

Sylwester Marciniak